

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Project: Empowering Spatial Thinking of Students with Visual Impairment

2016-1-EL01-KA201-023731

UTILIZAREA TOOLKITULUI VISTE ÎN SCENARIILE INOVATOARE CARE SĂ FACILITEZE INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ A ELEVILOR CU DEFICIENȚE VIZUALE

Director Mihaela Popescu, Casa Corpului Didactic Cluj

Profesor Alina Boca, Casa Corpului Didactic Cluj

În cadrul proiectului *Empowering Spatial Thinking of Students with Visual Impairment* 2016-1-EL01-KA201-023731 derulat de Casa Corpului Didactic pe parcursul a trei ani s-au desfășurat activitățile de implementare a unor scenarii inovatoare s-au în perioada decembrie 2018- aprilie 2019.

Pentru implementarea acestor scenarii didactice inovatoare care să faciliteze educația incluzivă a elevilor cu deficiențe de vedere am realizat echipe de lucru formate din profesori metodiști ai Casei Corpului Didactic Cluj în calitate de experți curriculum, profesori de la Liceul Special pentru Deficienți de Vedere Cluj-Napoca în calitate de experți în educația elevilor cu deficiențe vizuale și profesori din învățământul de masă. Aceste echipe au colaborat pentru a crea, implementa și valida patru scenarii didactice inovatoare care să valorifice tehnologiile achiziționate și dezvoltate în cadrul proiectului pentru a facilita integrarea școlară a elevilor cu deficiențe vizuale în învățământul de masă.

Scenariile didactice incluzive propuse sunt :

1. Disciplina Geografie, Scenariu „*Osatura României – relieful montan*”,
2. Disciplina Educație fizică și sport, Scenariu „*Jocul de tordball*”,
3. Disciplina Istorie, Scenariu „*Jocurile antice*”,
4. Disciplina Educație plastică, Scenariu „*Expresivități faciale*”

Scenariile se bazează pe utilizarea resurselor materiale realizate de imprimanta 3D precum și pe utilizarea Toolkitului VISTE dezvoltat în cadrul proiectului.

Prima versiune a scenariilor a fost scrisă în limba română și a fost finalizată în luna decembrie 2018. După aceasta a început implementarea efectivă a scenariilor.

Prezentarea scenariile inovative propuse pentru dezvoltarea gândirii spațiale la elevii cu deficiență de vedere:

A. Disciplina: Geografie,

Titlul scenariului: „Osatura României – relieful montan”

Scurtă descriere: Acest scenariu didactic propune dezvoltarea la elevii cu deficiențe de vedere a capacității de percepție a fenomenelor produse la nivel global, la scara timpului geologic, privind formarea și evoluția reliefului major al continentelor. În contextul studierii reliefului României, elevii sunt familiarizați cu noțiuni precum: forme de relief majore ale continentelor, modul de formare al reliefului montan, tipuri de munți, elementele componente ale unui munte. Activitatea didactică integrează noțiuni din sfera altor științe, respectiv fizică (forțe, mișcare, temperatura, viteza de deplasare) și chimie (noțiuni despre elemente chimice: metale, nemetale).

B. Disciplina: Educație fizică și sport

Titlul scenariului „Jocul de tordball”

Scurtă descriere: Activitatea urmărește învățarea, consolidarea unor deprinderi motrice specifice jocului de tordball. Copii se vor familiariza cu regulamentul, structura jocului, terenului de tordball etc. Se dezvoltă scheme de mișcare specifice jocului de tordball dar aplicabile și în viața de zi cu zi. Activitatea implică familiarizarea cu jocul de tordball, orientare pe teren, scheme de mișcare, strategii de joc. Familiarizarea, cunoașterea spațiului de desfășurare a activității este foarte important pentru copiii nevăzători. Acesta include vestiarele, dușurile, spațiul din sala de sport, teren de tordball etc.

Se vor stabili punctele de plecare și destinațiile finale. Între acestea se vor stabili puncte intermediare de reper pentru o mai bună orientare. Trebuie să alegem un punct de pornire cum ar fi ușa de la intrare. De aici putem stabili repere fixe către care ne îndreptăm și să numărăm pașii între acestea. Este foarte important să stabilim concepte concrete și să apreciem distanțele dintre punctele de reper. Se pot lipi semne, îndrumătoare tactile pe podeaua care vor face deplasarea foarte ușoară copilului simțindu-le cu piciorul și deplasându-se de-a lungul lor până la punctul final.

C. Disciplina: Istorie

Titlul scenariului „Jocurile antice”

Scurtă descriere: În procesul de predare-învățare lecția Grecia Antică este una dintre temele propuse cu privire la evoluția societății din această țară. Lecția are ca scop studierea dezvoltării și societății în Grecia Antică, prin prezentarea istoriei și evoluției ei. Cu ajutorul imaginilor grafice tactile și prin expunerea realizată, tema propusă ajută dezvoltarea gândirii spațiale la elevii nevăzători. Profesorul va face o scurtă prezentare a formării Greciei Antice, așezarea acestui stat pe continental European și perioada din care au ocupat aceste teritorii. Vor fi pregătite îndrumătoarele cu imagini tactile pentru identificarea părților plantei. Elevii vor fi îndrumați de către profesor asupra modului de orientare pe spațiul graficelor tactile – identificarea poziției spațiale a teritoriilor locuite de greci în antichitate. De asemenea acesta îi va dirija pentru explorarea graficelor tactile pentru descoperirea unor texturi specifice astfel încât elementele care compun graficele tactile să fie ușor percepute și asimilate/integrate la nivel cognitiv. Elevii cu ajutorul profesoarei identifică părțile componente ale teritoriilor insulare ale Greciei Antice. Ei stabilesc relații între elementele graficelor tactile (poziții spațiale, dimensiune, formă etc.) apoi recunosc diferitele texturi. Profesorul pregătește imagini care îi vor ajuta pe elevi în procesul de înțelegere a noțiunilor predate.

C. Disciplina: Educație plastică

Titlul scenariului: *Expresii faciale*

Scurtă descriere: Activitatea didactică urmărește identificarea unor trăsături inedite specifice unor expresivități faciale și redarea lor plastică în lut sub forma unor măști stimulând creativitatea, imaginația și dezvoltând rafinamentul tactil kinestezic. Necesare activităților didactice sunt desene în relief, mulaje în lut sau realizate cu ajutorul imprimantei 3D, descrieri auditive a unor expresivități faciale, utilizarea unor colaje realizate cu materiale neconvenționale și texturi inedite și accesul la un atelier de artă dotat corespunzător. Studiul figurii umane și redarea plastică a unui portret în tehnici plastice variate : desen, lut, pictură, colaj se regăsește în curriculum școlar. Conceptele urmărite sunt: proporții, raporturi, elemente de limbaj plastic, distanțe, stilizare, specificitatea unor trăsături ale feței care se încruntă , care râde, care se miră, etc și care transmite anumite emoții. etc. Provocarea acestui demers constă în accesibilizarea pentru nevăzători a percepției și înțelegerii expresivității faciale și transpunerea tactilă utilizând lutul. Realizarea unor machete, desene în relief colaje, lucrări în lut, care redau anumite expresivități faciale : frică, tristețe, furie, bucurie, uimire, dezgust. Realizarea unor texte descriptive accesibile în Braille sau cu ajutorul toolkit-ului care să sintetizeze felul în care arată și se modifică unghiurile , colțurile, liniile , ochilor, nasului, gurii, pomelilor, frunții, sprâncenelor în momentul în care fața exprimă diferite emoții.

Aspecte pozitive ale implementării scenariilor VISTE în Faza B :

- Accesul la resurse educaționale adaptate;
- Creșterea gradului de percepție tactilă a realității geografice prin utilizarea unor resurse 3D;
- Schimbarea modului de gândire
- Folosirea graficelor tactile cu scopul înțelegerii unor noțiuni are un rol important în procesul de învățare-predare a lecțiilor la copiii cu deficiențe de vedere.
- Elevii au dobândit cunoștințe noi referitoare la modul de utilizare a hațurilor tactile și a Toolkitului

VISTE

- Orientarea într-un spațiu necunoscut de către elevii din grupul țintă, văzători sau nevăzători

Aspecte dificile ale implementării scenariilor VISTE în Faza B :

- Conceperea de către profesorii din învățământul de masă a unor materiale care să le vină în ajutor elevilor cu deficiențe de vedere.
- Costul realizării resurselor de tip toolkit sau 3D astfel încât să fie la dispoziția profesorilor și a elevilor
- Resursele de timp mari dedicate realizării activităților de învățare.
- Șansa de a descoperi un mediu mai puțin cunoscut de către elevii cu deficiențe de vedere și practic acumularea unui minim de cunoștințe utile pentru orientarea în spațiu.
- Integrarea elevilor cu deficiențe de vedere în jocul de rol
- Materialele didactice neadaptate specificului elevilor cu deficiențe de vedere ;
- Realizarea scenariilor didactice în echipe multidisciplinare;

Oportunități ale implementării scenariilor VISTE în Faza B:

- Posibilitatea realizării unor pachete de resurse adaptate elevilor cu deficiențe pentru fiecare disciplină;
- Posibilitatea integrarea elevilor cu deficiențe de vedere în clase din învățământul de masă, utilizând resurse adaptate;
- Integrarea abilităților motrice în situații de viață cotidiană ce implică sportul de echipă
- Dezvoltarea unor competențe multidisciplinare.